

мовлення для студентів мовних спеціальностей (перший рік навчання). Харків: ХДПУ, 2002. 139с.

3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова 2-12-ті класи. *English language and culture*. August 2001, № 29-30(78-79).

4. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 1999. №3. С. 3-7.

5. Byrne D. *Teaching Writing Skills*. Longman Group UK Limited, 1997, 154 p.

О. А. Гончарова, А. В. Маслова
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНІ ПРАКТИКИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В епоху загальної глобалізації людства все більшої актуальності набувають практики поширення мультилінгвізму та мультикультуралізму як в світі в цілому, так і в українському суспільстві зокрема. Намагаючись затвердитися на шляху до євроінтеграції, наша країна активно застосовує кращий європейський досвід мовної освіти, створюючи таким чином умови для розвитку та поширення мультилінгвального освітнього середовища, яке спрямоване на підтримку мобільності викладачів та здобувачів освіти, розвиток взаєморозуміння і співпраці між вітчизняними та зарубіжними освітніми інституціями, подолання упереджень і дискримінації в суспільстві, затвердження загальноприйнятих в Європейському Союзі цінностей на законодавчому рівні, сприяння вивченню різних мов і культур. Така тенденція, безперечно, викликає інтерес українських науковців до вивчення явища

«мультилінгвізму» та застосування європейських практик його використання з урахуванням вітчизняних реалій та досвіду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій з цієї тематики свідчить про те, що на сьогодні вже існує низка праць, присвячених вивченню явища мультилінгвальності (Г. Екстра, К. Йагмур, Т. Козак, В. Круківський, Є. Панасенко, Ю. Панасюк), створенню мультилінгвального освітнього середовища (І. Анісімова, М. Бауер, С. Боднарюк, Г. Чуба, В. Яшкіна), умовам формування мультилінгвальної компетентності здобувачів освіти ЗВО (А. Залужна, М. Зуєнко). Проте, питання впровадження мультилінгвальних практик в іншомовну освіту тих, хто навчається, залишається недостатньо дослідженим. Саме тому **мета цієї публікації** полягає у визначенні ролі мультилінгвальних практик у вивченні іноземних мов здобувачами вищої освіти.

Поняття «мультилінгвізм» у своєму розвитку та становленні стало предметом аналізу багатьох учених. На сьогодні більшість дослідників трактують його як: 1) здатність окремих осіб регулярно спілкуватися більш ніж однією мовою у своєму повсякденному житті [3, с. 74], [4, с. 58]; 2) особливий тип мислення, що утворився в результаті процесів глобалізації та інтеграції і є результатом надбання різних культур і етносів [6, с. 38], [1, с. 39]; 3) здатність суспільства спілкуватися більше ніж двома національними мовами [2, с.15]; 4) загальна мовна стратегія суспільства, яка закріплює на законодавчому рівні використання лінгвістичного розмаїття як передумови до подальшої консолідації народів на одному географічному, суспільно-політичному, соціально-економічному, культурно-інформаційному та освітньому просторі [5, с. 208], [7, с.15].

Такий різнобічний підхід до визначення цього поняття вказує на загальносвітову тенденцію до формування множинності мов у лінгвістичному просторі як окремо взятої особистості, так і нації в цілому, що відображається у формуванні мультилінгвального навчання, головну роль в організації якого

відіграють заклади освіти. При цьому на перший план виходить «одночасний розвиток комунікативних компетентностей усіх мов, що вивчаються, розвиток пізнавальної і творчої активності тих, хто навчається, з використанням багатомовних та полікультурних можливостей інтернет-спілкування [8, с.59].

З метою організації такого навчання застосовуються мультилінгвальні практики, які являють собою навчальні практики, що дозволяють вчителю використовувати власні знання інших мов та знання інших мов своїх учнів як навчальний ресурс [9]. Наведемо приклади деяких мультилінгвальних практик, які вже довели свою ефективність.

- Двомовні програми (Dual Language Programmes) – це освітні програми, відповідно до яких учні вивчають навчальний матеріал не тільки рідною мовою, але й однією з іноземних мов.

- Інтеграція мультилінгвального компонента в навчальний план (Curriculum Integration) – це розробка навчальних планів, одним із основних компонентів яких є врахування потреби учнів брати активну участь у своєму навчанні та вміти спілкуватися декількома мовами.

- Програми підготовки вчителів (Teacher Professional Development Programmes), які враховують необхідність розвитку компетентності вчителя щодо роботи у мультилінгвальному середовищі.

- Когнітивне втручання (Cognitively Focused Interventions) — це підхід, який зосереджений на процесі мислення та способі, яким емоції впливають на когнітивні процеси та структури в процесі вивчення іноземних мов.

Висновки. Отже, роблячи висновок, необхідно наголосити на тому, що мультилінгвальні практики наразі стають все більше і більше популярними, оскільки сучасна освіта є полікультурною, що вимагає від учителя застосування різнобічних підходів до лінгвістичної підготовки учнів. Мультилінгвізм перетворюється з теоретичного поняття на ефективний ресурс педагогічної діяльності. До чинників, які впливають на розвиток мультилінгвальних практик відносяться як глобалізаційні процеси у суспільстві, так й освітня політика

держави. Приймаючи до уваги те, що мультилінгвізм та мовне розмаїття стають світовим явищем, на перший план виходить необхідність підготовки вчителів до ефективного застосування мультилінгвальних практик. Так, подальшого дослідження потребують питання розробки програм підготовки вчителів до використання мультилінгвальних практик у роботі з учнями різних вікових категорій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднарюк С., Бауер М. Творення мультилінгвального простору сучасної освіти на уроках іноземної мови у закладах освіти: досягнення та виклики. *Проблеми освіти*. 2021. №1 (94). С. 36-53. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-94.2021.03>.

2. Голубовська І. О., Жалай В. Я., Биховець Н. М., Кругликова О. В., Линник Т. Г., Пархоменко А. Ф., Рахманова І. І., Рубашова Л.М. Термінографія, мультилінгвізм, мультидисциплінарність: напрямки майбутніх досліджень. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. 2015. С. 3–23. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/315101252_Terminografia_multilingvizm_multidisciplinarnist_napramki_majbutnih_doslidzen.

3. Коршак Н.В. Глобалізація та мультилінгвізм - сутнісні властивості сучасного освітнього поступу. *Філософські обрії*. 2017. №7. С. 70–79. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1133220>.

4. Маркова О.В., Шматок Т.Г. Формування мультилінгвальної компетенції особистості у вищому навчальному закладі. [Електронний ресурс]: зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ. 2019. С. 54–59. Режим доступу: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30666/SMK_13.pdf?sequence=1.

5. Панасенко Є.О. Лінгвістичний фокус публічного врядування в країнах Європейського Союзу. *Право та державне управління*. 2019. Т. 2. №2(35). С. 203–209. DOI: <https://doi.org/10.32840/pdu.2-2.30>.

6. Панасюк Ю.В. Мультилінгвальність в українському суспільстві. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство*. 2017. Том 2. №8. С. 37–40. Режим доступу: http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2017/NV_2017_8-2/10.pdf.

7. Яшкіна В. Мультилінгвалізм або культурне розмаїття? *Міжнародний журнал у галузі мультилінгвальної освіти*. 2014. №2. С. 8–18. Режим доступу: https://www.multilinguaeducation.org/storage/uploads/articles_contents/141107015309.pdf

8. Яшкіна В., Гайдар В. Мультилінгвальна освіта в сучасній школі як вагомий чинник формування мовної особистості. *Молодий вчений*. 2020. №9 (85), С. 59-62. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-9-85-15>.

9. Calafato R. Teachers' reported implementation of multilingual teaching practices in foreign language classrooms in Norway and Russia. *Teaching and Teacher Education*. 2021. Vol. 105. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103401>.

Є.Я. Деменок

Мелітопольський державний
педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ: СПЕЦИФІКА І ПЕРСПЕКТИВИ

В основі сучасних парадигм освіти лежать науково-теоретичні поняття, що відображають основні риси дійсності. До них відносяться особистісно-орієнтоване навчання, індивідуалізація і диференціація навчальної діяльності, формування мотивації навчання, саморозвиток учнів та ін. Дані концептуальні ідеї освіти успішно реалізуються в сучасному інформаційно освітньому